

**ÇALIŞAN BULUŞLARINA, YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN BULUŞLARA VE
KAMU DESTEKLİ PROJELERDE ORTAYA ÇIKAN BULUŞLARA DAİR YÖNETMELİK**

BAŞLANGIÇ HÜKÜMLERİ

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, çalışanların buluşları ile ilgili bedel tarifesine ve uyuşmazlık halinde izlenecek tahkim usulüne, yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen buluşlara ve kamu kurum ve kuruluşları tarafından desteklenen projelerde ortaya çıkan buluşlara ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik;

a) Özel ve kamu kesiminde çalışanlar, özel düzenlemeler saklı kalmak kaydıyla kamu kuruluşlarında çalışanlar ve kamu iktisadi teşebbüsleri ile bağlı ortaklıklarında ve iştiraklerinde çalışanların buluşlarına ilişkin hususları ve hizmet buluşu sahibi olan çalışanlara, işverenlerce ödenecek bedelin tespiti ve uyuşmazlık halinde uygulanacak tahkim usulünü,

b) Yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen buluşlara ilişkin bildirim yükümlülüğü, hak sahipliği, başvuru yapılması, itiraz işlemleri ve buluştan elde edilen gelirin paylaşımına ilişkin hususları,

c) Kamu kurum ve kuruluşları tarafından desteklenen projelerde ortaya çıkan buluşlara ilişkin hususları,

kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 22/12/2016 tarihli ve 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanununun 113 ilâ 122 ncimaddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Bedel: İşverenin kısmi ya da tam hak sahipliği talep etmesi durumunda çalışana ödeyeceği bedeli,

b) Çalışan: Özel hukuk sözleşmesi veya benzeri bir hukuki ilişki gereğince başkasının hizmetinde olan ve bu hizmet ilişkisini işverenin gösterdiği belli bir işle ilgili olarak kişisel bir bağımlılık içinde ona karşı yerine getirmekle yükümlü olan kişiler ile kamu görevlilerini,

c) Çalışan buluşu: Çalışan tarafından gerçekleştirilen patent veya faydalı modelle korunabilir nitelikte olan hizmet buluşlarını veya serbest buluşları,

ç) Hizmet buluşu: Çalışanın, bir işletme veya kamu idaresinde yükümlü olduğu faaliyeti gereği gerçekleştirdiği veya işyerinin faaliyet gösterdiği alanlar içinde, büyük ölçüde işletme veya kamu idaresinin deneyim ve çalışmalarına dayanarak iş ilişkisi sırasında yaptığı buluşları,

d) Kanun: 22/12/2016 tarihli ve 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanununu,

e) Katkı payı: Hizmet buluşu birden çok çalışan tarafından gerçekleştirilmişse her bir çalışanın buluşun gerçekleştirilmesindeki katkısını yüzde olarak ifade eden payı,

f) Kurum: Türk Patent ve Marka Kurumunu,

g) Müşteri kurum: Bir başka kamu kurum veya kuruluşu tarafından finanse edilen bir projenin amacını ve kapsamını, kendi ihtiyacının karşılanması amacıyla belirleyen kamu kurum ve kuruluşunu,

ğ) Serbest buluş: Birinci Kısım kapsamında hizmet buluşlarının dışında kalan buluşları, İkinci Kısım kapsamında ise yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen buluşların dışında kalan buluşları,

h) Sicil: Patent veya faydalı model hakları ile ilgili bilgilerin yer aldığı kayıt ortamını,

ı) Teşvik ödülü: İşverenin tam hak sahipliği talep etmesi durumunda, çalışana buluşu hakkında yapılacak başvuru karşılığında verilen meblağı,

i) Yükseköğretim kurumu: 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde tanımlanan yükseköğretim kurumları ile Millî Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığına bağlı yükseköğretim kurumlarını,

ifade eder.

BİRİNCİ KISIM
Çalışan Buluşları ile İlgili Bedel Tarifesi
ve Uyuşmazlık Halinde İzlenecek Tahkim Usulü

BİRİNCİ BÖLÜM
Bildirim ve Hak Talebi

Çalışan buluşları ve bildirim yükümlülüğü

MADDE 5 –(1) Çalışan bir hizmet buluşu yaptığında, bu buluşunu yazılı olarak ve geciktirmeksizin işverene bildirmekle yükümlüdür. Bu bildirim, işveren tarafından belirlenen birim yetkilisine ya da böyle bir yetkilendirme yapılmamışsa buluşu yapan çalışanın birim yetkilisine varsa işveren tarafından bildirim yapılmasına ilişkin belirlenmiş usul ve esaslara göre yapılır. Buluş, birden çok çalışan tarafından gerçekleştirilmişse bu bildirim birlikte yapılabilir. İşveren, bu bildirim kaydeder ve bildirim kendisine ulaştığı tarihi, bildirimde bulunan kişi veya kişilere geciktirmeksizin ve yazılı olarak bildirir.

(2) Çalışan, teknik problemi, çözümünü ve hizmet buluşunu nasıl gerçekleştirdiğini bildiriminde açıklamak zorundadır. Buluşun daha iyi açıklanması bakımından gerekli diğer bilgi ve belgeler de verilir.

(3) Çalışan, bildiriminde, kendisine işiyle ilgili olarak verilen yazılı ve sözlü talimatları, yararlanmış olduğu işletme deneyim ve çalışmalarını, varsa buluşun gerçekleşmesinde katkısı olan diğer çalışanları, bu çalışanların katkılarının türünü ve kapsamını ve ayrıca kendisinin ve diğer çalışanların buluştaki katkı paylarını belirtir.

(4) Bildirimin eksik yapılması halinde işveren, bildirim kendisine ulaştığı tarihten itibaren iki ay içinde eksikliklerin giderilmesini çalışana bildirir. Aksi halde bildirim usulüne uygun yapılmış sayılır.

(5) İşveren, bildirim eksikliklerinin giderilmesinde gerekirse çalışana yardımcı olur. Çalışanın bildirilen eksiklikleri bir ay içinde gidermemesi halinde usulüne uygun bir buluş bildirim yapılmamış sayılır ve buluş bildirim usulüne uygun olarak yeniden yapılır.

(6) Serbest buluşlara ilişkin bildirim yükümlülüğü ve teklifte bulunma yükümlülüğü hakkında Kanunun 119 uncu maddesi hükümleri uygulanır.

(7) Çalışan, birinci fıkra uyarınca bildirim yükümlülüğünü yerine getirmemesi nedeniyle işveren aleyhine doğan zararlardan sorumludur. Birinci fıkra uyarınca işverene bildirimde bulunulmaksızın hizmet buluşuna ilişkin patent başvurusu yapılması veya patent alınması halinde patent başvurusu sahibine veya patent sahibine karşı Kanunun 110 ve 111 inci maddelerine göre dava açılabilir.

İşverenin hizmet buluşu üzerindeki hak talebi

MADDE 6 – (1) İşveren, hizmet buluşu ile ilgili olarak tam veya kısmi hak talebinde bulunabilir. İşveren, bu talebini çalışana yazılı olarak ve 5 inci madde uyarınca usulüne uygun yapılan bildirim kendisine ulaştığı tarihten itibaren dört ay içinde bildirir.

Tam hak talebi

MADDE 7 – (1) İşverenin hizmet buluşuna ilişkin tam hak talep etmesi halinde, 6 ncı maddeye göre bildirim çalışana ulaştığı tarih itibarıyla buluş üzerindeki tüm haklar işverene geçmiş olur. Bu durumda çalışan, işverenden buluştan faydalanma karşılığı olarak bedel isteyebilir.

(2) İşverenin hizmet buluşuna ilişkin tam hak talep etmesi halinde, 6 ncı maddeye göre tam hak talebine ilişkin olarak işveren, buluşu yapanın diğer hakları saklı kalmak kaydıyla birinci fıkrada belirtilen bedelden ayrı olarak teşvik ödülü verir. Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlara teşvik ödülü verilmez. Teşvik ödülü, 9 uncu madde kapsamında Kuruma yapılan başvuruya ilişkin olarak şekli uygunluk bildirimine işverene ulaştığı tarihten itibaren en geç iki ay içinde çalışana ödenir. Teşvik ödülü, net asgari ücret miktarından az olamaz. Buluş, birden çok çalışan tarafından gerçekleştirilmişse teşvik ödülü buluşu yapanlar arasında katkı payları oranında bölüştürülür.

Kısmi hak talebi

MADDE 8 – (1) Hizmet buluşuna ilişkin olarak işveren, buluşu kullanmak üzere kısmi hak talebinde bulunabilir. Bu durumda hizmet buluşu serbest buluş niteliği kazanır. İşveren, kısmi hakka dayanarak buluşu kullanabilir.

(2) Kısmi hak talebine dayanarak işverenin buluşu kullanması halinde çalışan, buluştan faydalanma karşılığı olarak işverenden kendisine bedel ödemesini isteme hakkı doğar.

(3) Kısmi hak talebine dayanarak işverenin buluşu kullanması, çalışanın buluşunu değerlendirmesini önemli ölçüde güçleştiriyorsa çalışan, tam hak talebinde bulunmasını veya kısmi hakka dayanan kullanım hakkından vazgeçmesini işverenden talep edebilir. İşveren, çalışanın bu isteğine ilişkin bildirimine tebellüğ tarihinden itibaren iki ay içinde cevap vermezse işverenin kısmi hakka dayanarak buluşu kullanma hakkı sona erer.

İşverenin yükümlülüğü

MADDE 9 – (1) Tam hak talebinde bulunduğu hizmet buluşu için işverenin patent başvurusu yapma yükümlülüğü hakkında Kanunun 116 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

(2) İşveren, buluşa ilişkin tam hak talebinde bulunduktan sonra buluşun korunmaya değer olmadığını ileri sürerek bedelin ödenmesinden kaçınamaz. Ancak buluşun korunabilir nitelikte olmadığına Kurum tarafından veya buluş konusu patent hakkında açılmış bir dava sonucu mahkeme tarafından karar verilmiş olması halinde, karar tarihine kadar buluştan elde edilen kazanç hariç olmak üzere çalışan bedel talebinde bulunamaz.

İKİNCİ BÖLÜM

Bedelin Belirlenmesi

Bedelin belirlenmesi ile ilgili genel esaslar

MADDE 10 – (1) Bedelin belirlenmesinde özellikle hizmet buluşunun ekonomik değeri, çalışanın işletmedeki görevi ve işletmenin hizmet buluşunun gerçekleştirilmesindeki katkısı dikkate alınır.

(2) Bedelin miktarı, buluştan elde edilen kazanç ile 20 nci maddenin birinci fıkrasına göre buluşun ait olduğu gruplar esas alınarak 21 inci maddenin üçüncü fıkrasındaki tabloda verilen katsayılar çarpılarak bulunur.

(3) Buluştan elde edilen kazanç, buluşun işletme tarafından kullanılması durumunda elde edilen kazanç ile buluşun işletme tarafından kullanılmayarak lisans, devir veya takas yoluyla elde edilen kazancın toplamına eşittir.

Bedelin taraflarca belirlenmesi

MADDE 11 – (1) Bedel ve ödeme şekli işverenin, hizmet buluşuna ilişkin tam veya kısmi hak talebinde bulunmasını takiben işveren ile çalışan arasında imzalanan sözleşme veya benzeri bir hukuk ilişkisi hükümlerince belirlenir.

(2) Hizmet buluşunun birden çok çalışan tarafından gerçekleştirilmiş olması halinde bedel ve bedelin ödeme şekli, birinci fıkraya uygun olarak her bir çalışan için ayrı ayrı belirlenir. *Tarafların anlaşamamaları halinde uyuşmazlık tahkim yoluyla çözümlenir.*⁽¹⁾

(3) Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlara buluşları için ödenecek bedel, buluştan elde edilen net gelirin üçte birinden az olamaz. Ancak buluş konusunun kamu kurum ve kuruluşunun kendisi tarafından kullanılması hâlinde ödenecek bedel, bir defaya mahsus olmak üzere bedelin ödendiği ay için çalışana ödenen net ücretin on katından fazla olamaz. Bedelin belirlenmesinde 10 uncu maddenin birinci fıkrası hükmü uygulanır. Buluştan elde edilen net gelir, buluşun gerçekleştirildiği çalışma için yapılan her türlü gider, buluştan elde edilen gelirden düşülerek hesaplanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İşletme Tarafından Kullanılan Buluşlardan Elde Edilen Kazanç

Buluştan elde edilen kazancı belirleme yöntemleri

MADDE 12 – (1) 3/4/2007 tarihli ve 26482 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (Seri No:1)’nin uygulanmasında kullanılmak üzere belirlenen kazanç, bu Yönetmelik kapsamında da buluştan elde edilen kazanç olarak kabul edilir.

(2) İşletme tarafından kullanılan buluşlar için birinci fıkrada belirtilen kapsamda buluştan elde edilen kazancın belirlenmiş olmaması halinde buluştan elde edilen kazanç, özellikle aşağıdaki üç farklı yöntemden biriyle hesaplanır:

- a) Kıyas.
- b) İşletmenin buluştan sağladığı belirlenebilen yarar.
- c) Tahmin.

Buluştan elde edilen kazancın kıyas yöntemi kullanılarak belirlenmesi

MADDE 13 – (1) Benzer nitelikteki ürün ve usullerle ilgili lisans ve satış sözleşmesi uygulamalarının yaygın olduğu endüstri dallarında gerçekleştirilen hizmet buluşlarından elde edilen kazanç, kıyaslanabilir nitelikte bir serbest buluşun varlığı halinde kıyas yöntemi kullanılarak belirlenebilir.

(2) Bu yöntemde, kıyaslanabilir nitelikteki buluşlar için buluştan elde edilen kazanç, kıyas alınan sözleşmedeki lisans veya satış bedeli dikkate alınarak belirlenen buluşun birim değeri ile ürün sayısı, ürün ağırlığı ya da parça sayısı çarpılarak hesaplanır.

(3) Kıyaslanabilir nitelikte bir serbest buluşun bulunmaması halinde buluştan elde edilen kazanç ürünün satış fiyatına buluşun katkısı dikkate alınarak hesaplanır.

(4) Bu maddede düzenlenen buluştan elde edilen kazancın kıyas yöntemine göre hesaplanması Ek-1’de örneklendirilmiştir.

Buluştan elde edilen kazancın işletmenin buluştan sağladığı yarara göre belirlenmesi

MADDE 14 – (1) Buluştan elde edilen kazanç, işletmenin buluştan sağladığı belirlenebilen yarara göre hesaplanabilir. Bu yöntemde, öncelikle, işletmeye tasarruf sağlayan hizmet buluşlarından elde edilen kazancın belirlenmesinde başvurulur. Bu yöntem, buluş konusu ürünün satışından elde edilen kazancın esas alınmayacağı, sadece işletmede kullanılan ürün, makine ve cihazlar veya işletmede uygulanan üretim usulleri ile ilgili buluştan elde edilen kazancın belirlenmesinde de kullanılır.

(2) Buluşun kullanılması sonucu işletmenin masrafları ile gelirleri arasında doğan pozitif fark, işletmenin buluştan sağladığı belirlenebilen yararadır. İşletme muhasebesi esaslarına göre masraf ve gelirler karşılaştırılarak bulunan bu meblağ, buluştan elde edilen kazançtır.

(3) Buluşun gerçekleştirilmesinden önce buluş için yapılmış olan masraflar buluştan elde edilen kazançtan düşülmez.

Buluştan elde edilen kazancın tahmin yöntemiyle belirlenmesi

MADDE 15 – (1) Buluştan elde edilen kazancın kıyas yöntemiyle ve işletmenin buluştan sağladığı belirlenebilen yarara göre hesaplanmadığı durumda, buluştan elde edilen kazanç tahmin yöntemiyle belirlenir. Bu yöntemde, buluştan elde edilen kazancın belirlenmesinde işverenin, buluşu benzer nitelikte bir serbest buluş yapandan satın almak isteseydi ödemek zorunda kalacağı makul bedel esas alınır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İşletme Tarafından Kullanılmayan Buluşlarda Buluştan Elde Edilen Kazanç

Lisans sözleşmesi

MADDE 16 – (1) Hizmet buluşunun, işletme tarafından kullanılmayarak lisans verilmek suretiyle değerlendirilmesi halinde buluştan elde edilen kazanç, lisans verilmesinden sağlanan net gelire eşittir.

(2) Net gelir, lisans verilmesinden sağlanan brüt gelirden buluşun gerçekleştirilmesinden sonra geliştirilmesi için yapılan masraflar, buluşu kullanılabilir duruma getirebilmek için yapılan masraflar ve lisans verilmesi ile ilgili olarak yapılan harcamalar düşülerek bulunur.

(3) Net lisans gelirinin tespitinde, brüt gelirden işverenin lisans veren olarak patent hakkının korunması için üstlenilen her türlü masraflar düşülür. Patent haklarına yönelik tecavüzlerin önlenmesi ve teminat verilmesi ile ilgili masraflar da brüt gelirden düşülür.

Satış sözleşmesi

MADDE 17 – (1) Hizmet buluşunun, işletme tarafından kullanılmayarak satılmak suretiyle değerlendirilmesi halinde buluştan elde edilen kazanç, buluşun satılmasından sağlanan net gelire eşittir.

(2) Net gelir, buluşun satılmasından sağlanan brüt gelirden, buluşun gerçekleştirilmesinden sonra geliştirilmesi için yapılan masraflar, buluşu kullanılabilir duruma getirebilmek için yapılan masraflar ve buluşun satışı ile ilgili olarak yapılan harcamalar düşülerek bulunur.

Takas sözleşmesi

MADDE 18 – (1) Hizmet buluşunun işletme tarafından kullanılmayarak takas edilmek suretiyle değerlendirilmesi halinde buluşun işverenin takas sözleşmesinden sağladığı toplam kardaki payını

belirleyebilmek için öncelikle bu kâr miktarının tespitine çalışılır. Bunun mümkün olmaması halinde buluş değeri 15 inci madde hükümlerine göre tahmin yöntemiyle belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Bir Ürün veya Yöntemde Birden Fazla Buluşun Kullanılması

Birden fazla buluşta buluştan elde edilen kazanç

MADDE 19 – (1) Birden fazla hizmet buluşunun birlikte kullanılması suretiyle uygulanan bir yöntem veya üretilen bir üründe, bu yöntem veya ürünün birlikte değerlendirilmesi gereken bir bütünlük teşkil etmesi halinde, her bir buluştan elde edilen kazancın belirlenebilmesi için bu buluşlar kullanılarak elde edilen toplam kazanç belirlenir. Belirlenen bu kazanç, kullanılan buluşlara, her bir buluşun, birden fazla hizmet buluşunun birlikte kullanılması suretiyle uygulanan bir yöntem veya üretilen bir ürüne olan katkısı dikkate alınarak paylaşılır.

ALTINCI BÖLÜM

Hizmet Buluşunun Ait Olduğu Grubun Belirlenmesi

Buluşun ait olduğu grup

MADDE 20 – (1) Hizmet buluşu, buluş sahibi çalışanın işletmedeki görevi, işletmenin hizmet buluşunun gerçekleştirilmesindeki katkısı ve çalışanın hizmet buluşunu gerçekleştirdiği duruma göre aşağıdaki şekilde üç gruba ayrılır:

a) 1. Grup: İşletmedeki görev alanına doğrudan girmeyen konularda çalışanın kendi kendine üstlendiği bir görev vesilesiyle ve buluşun gerçekleştirilmesine işletmenin katkısının olmadığı durumda gerçekleştirilen buluşlar.

b) 2. Grup: İşletmedeki görevlendirmenin doğrudan neden olmadığı ancak işletme tarafından tespit edilen ihtiyacın giderilmesi veya sorunların çözümü için gerçekleştirilen veya buluşun gerçekleştirilmesine işletmenin katkısının olduğu buluşlar.

c) 3. Grup: İşletmede verilen görevlendirmenin doğrudan neden olduğu ve buluşun gerçekleştirilmesine işletmenin tam katkısının olduğu durumda gerçekleştirilen buluşlar.

(2) İşletmenin katkısı, buluşu yapana sağladığı teknik araç ve gereç desteği; enerji, ham maddeler ve işletmenin, buluşun gerçekleştirilmesinde önemli ölçüde katkı sağlamış olan alet ve cihazlardır.

(3) Buluşun gerçekleştirilmesi için tahsis edilen işgücü, teknik araç ve gereçler gibi değerlendirilir.

(4) Buluşu yapanın kendi işgücü ile araştırmalar, laboratuvar tesis ve cihazları için buluştan bağımsız olarak yaptığı genel masraflar, bu madde anlamında teknik araç ve gereç sayılmaz.

YEDİNCİ BÖLÜM

Bedelin Hesaplanması, Ödeme Şekli ve Süresi

Bedelin hesaplanması

MADDE 21 – (1) Hizmet buluşu için çalışana ödenecek bedel, buluştan elde edilen kazanç ile 20 ncimaddenin birinci fıkrasına göre buluşun ait olduğu gruplar esas alınarak üçüncü fıkrada yer alan tabloda verilen katsayılar çarpılarak hesaplanır.

(2) Buluştan elde edilen kazancın, asgari ücretin net miktarının 150.000 katını aşan miktarı için işverenin bedel ödeme zorunluluğu yoktur.

(3) Buluşun ait olduğu gruplara ve buluştan elde edilen kazançta göre çalışana ödenecek bedelin hesaplanmasında kullanılacak katsayılar tabloda verilmiştir:

Buluşun ait olduğu grup	Buluştan elde edilen kazancın net asgari ücret miktarının						
	1.000 katına kadarki bölümü için katsayı	1.000 ile 5.000 katı arasındaki miktar için katsayı	5.000 ile 10.000 katı arasındaki miktar için katsayı	10.000 ile 25.000 katı arasındaki miktar için katsayı	25.000 ile 50.000 katı arasındaki miktar için katsayı	50.000 ile 100.000 katı arasındaki miktar için katsayı	100.000 ile 150.000 katı arasındaki miktar için katsayı
1. grup	0,0060	0,0050	0,0040	0,0030	0,0020	0,0010	0,0006
2. grup	0,0040	0,0030	0,0020	0,0016	0,0012	0,0008	0,0005
3. grup	0,0020	0,0015	0,0012	0,0010	0,0008	0,0006	0,0004

(4) Bu maddede düzenlenen çalışana ödenecek bedelin hesaplanması Ek-1'de örneklendirilmiştir.

Bedelin ödenme şekli

MADDE 22 – (1) Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa bedel işletmenin buluştan elde ettiği kazancın muhasebeleştirildiği dönemdeki net asgari ücret miktarının tablodaki katlarına denk gelen katsayılar dikkate alınarak hesaplanır ve yıllık dönemler halinde ödenir. Bir yılı aşan dönemler halinde ödeme yapılmasının kararlaştırılması durumunda, ödemenin gerçekleştirileceği döneme ait net asgari ücret miktarı alınır.

(2) Buluşun birden çok çalışan tarafından gerçekleştirilmiş olması halinde her bir çalışan için ödenecek bedel, çalışanın kendi buluş grubuna göre verilen katsayılarla göre hesaplanan bedel miktarı ile çalışanın kendi katkı payı çarpılarak bulunur.

(3) Hizmet buluşunun lisans verilerek değerlendirilmesi halinde, bedel ödeme tarihleri, lisans gelirlerinin tarihlerine denk getirilir.

Bedelin hesaplanmasında esas alınacak süre

MADDE 23 – (1) Bedelin hesaplanmasında esas alınan süre, kural olarak patent hakkının sona ermesiyle son bulur.

(2) Kanununun 138 inci maddesine göre patentin hükümsüzlüğünün ileri sürülmesi halinde, işverenin bedel ödeme yükümlülüğü, yargı merciinin patentin hükümsüzlüğüne ilişkin kesinleşmiş kararına kadar devam eder. Ancak patent hakkının ekonomik etkisi işverenin bedel ödeme yükümlülüğünü kaldıracak ölçüde kaybolmuşsa çalışan bedel talebinde bulunamaz.

SEKİZİNCİ BÖLÜM **Uyuşmazlık ve Tahkim**

Uyuşmazlığın çözümlenmesi

MADDE 24 – (1) Çalışan ve işverenin, bu Yönetmelik hükümlerine göre ödenecek bedelin miktarı ve ödenme şekli üzerinde, işveren hizmet buluşu üzerinde tam hak talebinde bulunmuşsa patent veya faydalı model verildiği tarihten, kısmi hak talebinde bulunmuşsa işverenin buluştan yararlanmaya başladığı tarihten itibaren iki ay içinde anlaşamamaları halinde uyuşmazlık bu Yönetmelikteki hesaplamalar kapsamında *tahkim yoluyla*⁽¹⁾ çözümlenir.

(2) Tahkime ilişkin olarak yazılı şekilde tahkim sözleşmesi bulunma şartı aranmaksızın 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun tahkime ilişkin hükümleri uygulanır. Yabancılık unsuru taşıyan ihtilaflarda 21/6/2001 tarihli ve 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanunu uygulanır.

(3) Çalışan ve işverenin iş ilişkisinin, patent veya faydalı model verilmeden önce sona ermesi halinde bu Yönetmelik hükümlerine göre ödenecek bedelin miktarı ve ödenme şekli üzerindeki uyuşmazlıkların çözümünde birinci ve ikinci fıkra hükümleri uygulanır.

(4) *Çalışan ile işveren arasında ve çalışanların kendi arasında bu Yönetmelik hükümlerine göre doğan uyuşmazlıklar tahkim yoluyla çözümlenir.*⁽¹⁾

(5) Taraflar bu madde kapsamında tahkim yoluna başvurmadan önce uyuşmazlığı 7/6/2012 tarihli ve 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu kapsamında da çözebilirler.

DOKUZUNCU BÖLÜM **Çeşitli Hükümler**

Çalışanlarla ilgili hükümlerin emredici niteliği

MADDE 25 – (1) Bu Yönetmeliğin çalışanlarla ilgili hükümleri emredici hüküm niteliğinde olup çalışanların aleyhine değiştirilemez. Bu konuda, işyerinde uygulanmakta olan toplu iş sözleşmesinde veya hizmet sözleşmesinde hüküm bulunması ya da işyerinde yerleşmiş bir uygulama olması halinde, çalışan lehine olan hüküm veya uygulama esas alınır.

(2) Tarafların çalışan buluşlarına ilişkin sözleşme yapma serbestliği, hizmet buluşlarında patent başvurusundan, serbest buluşlar ise çalışanın işverene karşı bildirim yükümlülüğünü yerine getirmesinden sonra başlar.

Hakkaniyete uygunluk koşulu

MADDE 26 – (1) Hizmet buluşları ve serbest buluşlar konusunda işveren ile çalışan arasında yapılan sözleşmeler, Kanun ve bu Yönetmeliğin emredici hükümlerine aykırı olmasa dahi, hakkaniyetle önemli ölçüde bağdaşmıyorsa geçersiz sayılır. Bu hüküm, işveren ile çalışan arasında belirlenen bedel için de uygulanır.

(2) Sözleşmenin veya belirlenmiş olan bedelin hakkaniyete aykırı olduğu hakkındaki itirazlar, iş sözleşmesinin sona erdiği tarihten itibaren en geç altı ay içinde ve yazılı olarak ileri sürülebilir.

Çalışanın ön alım hakkı ve bedel alacağına önceliği

MADDE 27 – (1) İşveren iflas eder ve iflas idaresi de buluşu işletmeden ayrı olarak devretmek isterse çalışanın, işverenin tam hak talebinde bulunduğu buluşunu ön alım hakkı vardır.

(2) Çalışanın buluştan doğan bedel alacağı imtiyazlı alacaklardandır. İflas idaresi, bu nitelikteki birden çok bedel alacağını, alacaklılar arasında alacakları oranında dağıtır.

İKİNCİ KISIM

Yükseköğretim Kurumlarında Gerçekleştirilen Buluşlar

Yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen buluş kapsamına giren buluşlar

MADDE 28 – (1) Yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen buluşlar, 2547 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde tanımlanan yükseköğretim kurumları ile Millî Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığına bağlı yükseköğretim kurumlarında yapılan bilimsel çalışmalar veya araştırmalar sonucunda gerçekleştirilen buluşlardır. Buluşu yapanın yükseköğretim kurumunda edindiği deneyim ve çalışmalara dayanarak veya yükseköğretim kurumunun araç ve gereçleri kullanılarak gerçekleştirilen buluşlar bu kapsama girer. Bu buluşların dışında kalan buluşlar bu Kısım kapsamında serbest buluş olarak kabul edilir.

(2) 2547 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (I) bendinde tanımlanan öğretim elemanları ile stajyerlerin ve öğrencilerin dışında kalan yükseköğretim kurumu çalışanları tarafından gerçekleştirilen buluşlar için çalışanların buluşlarına ilişkin hükümler uygulanır.

(3) 2547 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (I) bendinde tanımlanan öğretim elemanları ile stajyerlerin ve öğrencilerin diğer kamu kurum ve kuruluşları veya özel kuruluşlarla belirli bir sözleşme kapsamında yapmış oldukları çalışmalar sonucunda ortaya çıkan buluşlar üzerindeki hak sahipliğinin belirlenmesinde, diğer kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla sözleşme hükümleri esas alınır.

Bildirim yükümlülüğü

MADDE 29 – (1) Yükseköğretim kurumlarında yapılan bilimsel çalışmalar veya araştırmalar sonucunda gerçekleştirilen buluşlar, buluşu yapan tarafından yazılı olarak ve geciktirmeksizin yükseköğretim kurumu tarafından belirlenen ilgili birime bildirilir. Yükseköğretim kurumu böyle bir birim belirlemediyse yükseköğretim kurumu tarafından belirlenene kadar buluş bildirimini rektörlüğe yapar. İlgili birim buluşun gizliliğine ilişkin her türlü önlemi almakla yükümlüdür.

(2) Buluş bildiriminde buluşun konusu, teknik problem, bu problemin çözümü ve buluşun nasıl gerçekleştirilmiş olduğu açıklanır. Buluşun daha iyi açıklanması bakımından gerekli diğer bilgi ve belgeler de verilir. Ayrıca buluşun serbest buluş niteliğinin olup olmadığı ve gerekçeleri de sunulur.

(3) Buluş birden çok kişi tarafından gerçekleştirilmişse bu bildirim birlikte yapılabilir. Bildirimde buluşu yapanların adları ve buluş üzerindeki katkı payları belirtilir. Aksi takdirde katkı paylarının eşit olduğu kabul edilir.

(4) Buluşun farklı yükseköğretim kurumundaki kişiler tarafından gerçekleştirilmiş olması halinde, buluşu yapanlar buluş bildirimini kendi yükseköğretim kurumlarına ayrı ayrı yaparlar.

(5) Buluşu yapan kişilerin, buluşu kendi yükseköğretim kurumları dışında farklı yükseköğretim kurumlarının imkânlarını da kullanarak gerçekleştirmiş olmaları halinde, buluşu yapan kişiler buluş bildirimini kendi yükseköğretim kurumlarına ve imkânlarından yararlanan yükseköğretim kurumlarına ayrı ayrı yaparlar.

(6) Yükseköğretim kurumunun ilgili birimi, buluş bildirimini kaydeder ve bildirim kendisine ulaştığı tarihi, bildirimde bulunan kişi veya kişilere geciktirmeksizin ve yazılı olarak bildirir.

(7) Buluş bildiriminin eksik yapılması halinde yükseköğretim kurumu, bildirim kendisine ulaştığı tarihten itibaren iki ay içinde eksikliklerin giderilmesini buluşu yapana bildirir. Aksi halde, buluş bildirimini usulüne uygun yapılmış sayılır.

(8) Buluşu yapan, yedinci fıkra uyarınca yapılan bildirimde belirtilen eksiklikleri, bildirim kendisine ulaştığı tarihten itibaren bir ay içinde giderir. Aksi takdirde buluş bildirimi usulüne uygun olarak yapılmamış sayılır ve buluş bildirimi yeniden yapılır.

(9) Buluşu yapan, birinci fıkra uyarınca veya 30 uncu madde uyarınca bildirim yükümlülüğünü yerine getirmemesi nedeniyle yükseköğretim kurumu aleyhine doğan zararlardan sorumludur. Yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen buluşa ilişkin, birinci fıkra uyarınca yükseköğretim kurumuna bildirimde bulunulmaksızın patent başvurusu yapılması veya 30 uncu maddeye göre başvuru yapıldığına ilişkin bildirim yapılmaması veya bu kapsamdaki başvurulara patent alınması halinde patent başvurusu sahibine veya patent sahibine karşı Kanunun 110 ve 111 inci maddelerine göre dava açılabilir.

Başvuru bildirimi

MADDE 30 – (1) Yükseköğretim kurumlarında yapılan bilimsel çalışmalar veya araştırmalar sonucunda gerçekleştirilen buluşa ilişkin olarak Kanunun 121 inci maddesinin ikinci fıkrası ve 29 uncu madde uyarınca yükseköğretim kurumuna bildirim yapılmaksızın patent başvurusu yapılmışsa başvuru yapıldığına ilişkin bildirim, patent başvurusuna ait tüm bilgi ve belgelerle birlikte patent başvuru tarihinden itibaren bir ay içinde buluşu yapan tarafından yükseköğretim kurumuna yapılır. Bu bildirimle birlikte 29 uncu madde kapsamında gerekli bilgiler de verilir.

Hak sahipliği talebi

MADDE 31 – (1) Yükseköğretim kurumu, 29 uncu veya 30 uncu maddeler uyarınca yapılan bildirim üzerine buluşla ilgili olarak hak sahipliği talep edebilir. Yükseköğretim kurumu, hak sahipliği talebine ilişkin kararını, buluş veya başvuru bildiriminin yükseköğretim kurumuna ulaştığı tarihten itibaren dört ay içinde buluşu yapana yazılı olarak bildirmek zorundadır. Aksi takdirde buluşun serbest buluş olduğu kabul edilir.

(2) Hak sahipliği talebine ilişkin karar tarihinden itibaren buluş üzerindeki tüm haklar yükseköğretim kurumuna geçmiş olur.

Başvuru yükümlülüğü

MADDE 32 – (1) 29 uncu madde kapsamında yapılan buluş bildirimi üzerine yükseköğretim kurumu; 31 inci maddeye göre hak sahipliği talebinde bulunmuşsa hak sahipliği talebine ilişkin karar tarihinden itibaren dört ay içinde, buluşu yapan ile yükseköğretim kurumunun anlaşmaları halinde karar tarihinden itibaren en geç altı ay içinde patent başvurusunda bulunmak zorundadır. Aksi takdirde buluş, serbest buluş niteliği kazanır. Yükseköğretim kurumu hak sahipliği talebine ilişkin kararını patent başvurusuyla birlikte Kuruma sunar.

(2) 30 uncu madde kapsamında patent başvurusu yapılmışsa ve yükseköğretim kurumu 31 inci maddeye göre hak sahipliği talebinde bulunmuşsa yükseköğretim kurumu patent başvurusunun kendi başvurusu olarak kabul edilmesini ve işlem görmesini, hak sahipliği talebine ilişkin kararı da ekleyerek birinci fıkrada belirtilen süre içinde Kuruma bildirir. Aksi takdirde buluşun serbest buluş olduğu kabul edilir.

(3) Kurum, yükseköğretim kurumunun hak sahipliğine ilişkin kararının Kuruma bildirim tarihi itibarıyla başvuru sahibi değişikliğini Sicile kaydeder. Buluşu yapan, hak sahipliği yükseköğretim kurumuna geçen buluşla ilgili yapılan patent başvurusuna ilişkin tüm bilgi ve belgeleri ve buluşa ilişkin patent alınması ve devamındaki süreçlerde ihtiyaç duyulan bilgi ve belgeleri yükseköğretim kurumuna verir.

(4) 29 uncu maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarında belirtilen şekilde bildirim yapılan buluşlar için farklı yükseköğretim kurumları tarafından birlikte başvuruda bulunulur. Hak sahipliği paylaşımı, ilgili yükseköğretim kurumları arasında yapılacak sözleşme ile belirlenir.

(5) Yükseköğretim kurumu hak sahipliği talebinde bulunmuşsa söz konusu buluşun yabancı bir ülkede de korunması için başvuruda bulunabilir. Yükseköğretim kurumu, buluşu yapanın talebi üzerine patent almak istemediği yabancı ülkeler için buluşu serbest bırakmak ve bu ülkelerde buluşu yapana patent almak için talepte bulunma imkânını sağlamakla yükümlüdür. Buluşun serbest bırakılması, rüçhan hakkı süresinin geçirilmemesi açısından makul bir süre içinde yapılır.

Hak sahipliği kararına itiraz

MADDE 33 – (1) Buluşu yapan, yükseköğretim kurumunun hak sahipliğine ilişkin kararına karşı, kararın bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde, buluşunun serbest buluş olduğunu ileri sürerek ilgili belgelerle birlikte yükseköğretim kurumu tarafından belirlenen ilgili birime itiraz edebilir. Yükseköğretim kurumu böyle bir birim belirlemediyse yükseköğretim kurumu tarafından belirlenene kadar itiraz rektörlüğe sunulur. İtirazları inceleyecek birimin, buluşa ilişkin hak sahipliği kararı veren birimden farklı ve hiyerarşik olarak daha üst konumda olan karar verici bir birim olması gerekir.

(2) Yükseköğretim kurumu tarafından belirlenen ilgili birim, itirazın bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde itiraza ilişkin kararını verir. Aksi takdirde buluş, serbest buluş niteliği kazanır. Verilen karar gerekçeleriyle birlikte geciktirmeksizin buluşu yapana bildirilir.

(3) Patent başvurusu yapıldıktan sonra, itiraz üzerine verilen karar sonucunda buluş, serbest buluş niteliği kazanırsa bu karar tarihinden itibaren buluş üzerindeki tüm haklar buluşu yapana geçmiş olur. Bu durumda buluşu yapan başvurunun kendi başvurusu olarak kabul edilmesini ve işlem görmesini, itiraz sonucu alınan kararı da ekleyerek geciktirmeksizin Kuruma bildirir. Kurum, bildirim tarihi itibarıyla başvuru sahibi değişikliğini Sicile kaydeder. Yükseköğretim kurumu, itiraz sonucunda serbest buluş niteliği kazanan buluşla ilgili yapılan patent başvurusuna ilişkin tüm bilgi ve belgeleri buluşu yapana verir.

Hakkın devri

MADDE 34 – (1) Yükseköğretim kurumu, başvurudan veya patent hakkından vazgeçmek isterse Kurum nezdinde vazgeçme talebinde bulunmadan önce başvuru veya patent hakkını devralmasına ilişkin teklifini buluşu yapana bildirir. Buluşu yapan, bu konuda kendisine yapılan bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde cevap vermezse veya teklifi kabul etmezse patent başvurusu veya patent üzerindeki tasarruf yetkisi yükseköğretim kurumuna ait olur ve yükseköğretim kurumu patent başvurusu veya patent hakkından vazgeçebilir. Buluşu yapanın teklifi kabul etmesi durumunda haklar buluşu yapana bedelsiz olarak devredilir. Buluşu yapan başvurunun veya patentin kendi adına kaydedilmesi talebini Kuruma bildirir. Devir işleminin Sicile kaydedilmesine ilişkin olarak Kanunun 148 inci maddesi hükmü uygulanır. Bu durumda yükseköğretim kurumu, hak sahipliği değişikliğine konu buluşla ilgili patent alınması ve korunması için gerekli olan bilgi ve belgeleri buluşu yapana verir.

(2) Buluş, patent başvurusu yapıldıktan sonra serbest buluş niteliği kazanırsa başvuru veya patent üzerindeki haklar buluşu yapana bedelsiz olarak devredilir. Buluşu yapan başvurunun veya patentin kendi adına kaydedilmesini Kuruma bildirir. Kurum, bildirim tarihi itibarıyla başvuru veya hak sahibi değişikliğini Sicile kaydeder. Yükseköğretim kurumu, serbest buluş niteliği kazanan buluşla ilgili patent alınması ve korunması için gerekli olan bilgi ve belgeleri buluşu yapana verir.

Buluştan elde edilen gelirin paylaşımı

MADDE 35 – (1) Buluştan elde edilen gelir, buluşun kullanımından, lisans verilmesinden, devredilmesinden veya diğer yollarla ticarileştirilmesinden elde edilen gelirlerin tamamıdır.

(2) Buluştan elde edilen gelirin yüksek öğretim kurumu ve buluşu yapan arasındaki paylaşımı, buluşu yapana gelirin en az üçte biri verilecek şekilde belirlenir. Bedel ve ödeme şekli, yükseköğretim kurumunda gerçekleştirilen buluşa ilişkin yükseköğretim kurumunun hak sahipliği talebinde bulunmasını takiben, yükseköğretim kurumu ile buluşu yapan arasında imzalanan sözleşme veya benzeri bir hukuk ilişkisi hükümlerince belirlenir. Buluşu yapanın birden fazla olması durumunda, buluşu yapana verilen miktarın paylaşımı buluş üzerindeki katkı payları oranında gerçekleştirilir.

(3) Yükseköğretim kurumunda gerçekleştirilen buluşa ilişkin olarak Yükseköğretim kurumunun buluştan yararlanmaya başladığı tarihten itibaren iki ay içinde tarafların bedelin miktarı veya ödeme şekli üzerinde anlaşamamaları halinde uyuşmazlık mahkeme yoluyla çözümlenir.

(4) Buluştan elde edilen gelirin yükseköğretim kurumu hissesi ilgili yükseköğretim kurumu bütçesine özgelir olarak kaydedilir ve başta bilimsel araştırmalar olmak üzere yükseköğretim kurumunun ihtiyaçlarının karşılanması için kullanılır. Buluştan elde edilen gelirden yükseköğretim kurumuna kalan miktarın öncelikle, araştırma geliştirme ve buluşların başvuru, tescil ve ticarileştirilmesi faaliyetlerine ilişkin yapılan harcamaların finansmanı için kullanılması esastır.

(5) Aksi sözleşmede belirtilmemişse buluştan elde edilen gelir, her mali yılın sonunda hesaplanarak buluşu yapanın payına düşen miktar, buluşu yapana verilir. Yükseköğretim kurumu, buluştan elde edilen geliri mali yılın bitiminden itibaren bir ay içinde Kuruma bildirir.

(6) Yükseköğretim kurumu, kusuru nedeniyle başvuru işlemlerinin veya patent hakkının sona ermesine sebep olursa buluşu yapanın uğradığı zararı tazmin etmekle yükümlüdür. Buluşu yapan, başvuru işlemlerinin veya patent hakkının sürdürülebilmesi için yükseköğretim kurumunun ihtiyaç duyduğu bilgileri sağlamakla yükümlüdür.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Kamu Destekli Projelerde Ortaya Çıkan Buluşlar

Kamu destekli proje

MADDE 36 – (1) Kamu destekli proje; kamu kurum ve kuruluşları tarafından finanse edilen, amacı ve kapsamı projede tanımlanan deneysel çalışmaları, araştırma ve geliştirme ve benzeri faaliyetleri kapsayan hibe, burs veya herhangi bir destek için imzalanan işbirliği anlaşması, protokol veya her türlü sözleşme yoluyla desteklenen gerçek ya da tüzel kişiler tarafından yürütülen faaliyetlerdir.

(2) Kamu destekli projelerde müşteri kurum olan kamu kurum ve kuruluşları, buluşun doğrudan kendi ihtiyaçları için kullanıma ilişkin bedelsiz bir lisans hakkına sahip olur. Bu lisans hakkı, kamu kurum ve kuruluşunun ihtiyaçları ile sınırlı olmak üzere buluş konusu ürünün üretilmesini, ürettirilmesini, kullanılmasını veya ithal edilmesini, patent konusu olan bir usulde bu usulün kullanılmasını veya usul ile doğrudan doğruya elde edilen ürünlerin kullanılmasını da kapsar.

Bildirim yükümlülüğü

MADDE 37 – (1) Kamu destekli proje kapsamında gerçekleştirilen deneysel çalışmalar, araştırma geliştirme ve benzeri faaliyetler sırasında ortaya çıkan buluşlar, kamu destekli projelerde ortaya çıkan buluşlar olarak kabul edilir. Proje desteğinden faydalanan gerçek ya da tüzel kişinin bu buluşları destek sağlayan kamu kurum ve kuruluşuna yazılı olarak ve geciktirmeksizin bildirmesi zorunludur.

(2) Buluş bildiriminde buluşun konusu, teknik problem, bu problemin çözümü ve buluşun nasıl gerçekleştirilmiş olduğu açıklanır. Buluşun daha iyi açıklanması bakımından gerekli diğer bilgi ve belgeler de verilir.

(3) Destek sağlayan kamu kurum ve kuruluşu, buluş bildiriminde eksiklik tespit etmesi durumunda bildirim kendisine ulaştığı tarihten itibaren iki ay içinde buluşu yapana eksikliklerin giderilmesi için bildirimde bulunur. Aksi takdirde buluş bildiriminin usulüne uygun olarak yapıldığı kabul edilir.

(4) Proje desteğinden faydalanan kişi, üçüncü fıkra uyarınca tespit edilen eksiklikleri, bildirim kendisine ulaştığı tarihten itibaren bir ay içinde giderir. Aksi takdirde buluş bildirimi usulüne uygun olarak yapılmamış sayılır ve buluş bildirimi yeniden yapılır.

(5) Varsa müşteri kurum, bildirim usulüne uygun yapıp yapılmadığı konusunda destek sağlayan kamu kurum ve kuruluşları ile birlikte hareket eder.

(6) Proje desteğinden faydalanan kişi, birinci fıkra uyarınca bildirim yükümlülüğünü yerine getirmemesi nedeniyle destek sağlayan kamu kurum ve kuruluşu ve varsa müşteri kurum aleyhine doğan zararlardan sorumludur.

Hak sahipliği talebi

MADDE 38 – (1) 37 nci madde uyarınca buluş bildiriminin destek sağlayan kamu kurum ve kuruluşuna yapıldığı tarihten itibaren bir yıl içinde proje desteğinden faydalanan kişi, buluş konusu üzerinde hak sahipliği talep edip etmediği konusundaki tercihini kamu kurum ve kuruluşuna yazılı olarak bildirir. Proje desteğinden faydalanan kişi bu süre içinde hak sahipliği talep etmediğini yazılı olarak bildirirse veya hak sahipliğine ilişkin tercihini yazılı olarak bildirmezse destek sağlayan kamu kurum veya kuruluşu buluş için hak sahipliğini bedelsiz alabilir. Proje desteğinden faydalanan kişinin hak sahipliği talep etmesi durumunda herhangi bir bedel talep edilmez.

(2) Proje desteğinden faydalanan kişi, buluş konusu üzerinde hak sahipliği talep edip etmediği konusundaki tercihini kamu kurum ve kuruluşuna bildirene kadar veya böyle bir bildirimde bulunmadıysa 37 nci madde uyarınca usulüne uygun buluş bildirimini yaptığı tarihten itibaren bir yılın

bitimine kadar buluşa patent veya faydalı model verilmesini etkileyecek nitelikte açıklamalarda bulunamaz.

(3) Kamu kurum ve kuruluşu ile varsa müşteri kurum, bildirim yapılan buluşa ilişkin bilgileri, proje desteğinden faydalanan kişinin haklı menfaatlerinin devamı süresince gizli tutmakla yükümlüdür.

(4) Yabancı ülkelerin kurum ve kuruluşlarıyla yapılan işbirliği çerçevesinde yürütülen ortak projeler sonucunda ortaya çıkan buluşlara ilişkin hak sahipliğinin belirlenmesinde, ilgili projeyi yürüten ortakların kendi aralarında yaptıkları sözleşme veya özel düzenlemeler esas alınır.

Başvuru yükümlülüğü

MADDE 39 – (1) Proje desteğinden faydalanan kişi, buluşa ilişkin olarak hak sahipliği talebinde bulunması durumunda 38 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca hak sahipliği talebinin kamu kurum ve kuruluşuna bildirim tarihinden itibaren dört ay içinde, proje desteğinden faydalanan kişi ile destek sağlayan kamu kurum ve kuruluşunun anlaşmaları halinde karar tarihinden itibaren en geç altı ay içinde, buluş için patent başvurusu yapmakla yükümlüdür.

(2) Birinci fıkrada belirtilen sürede patent başvurusu yapılmamışsa destek sağlayan kamu kurum ve kuruluşu buluş için hak sahipliğini alabilir ve patent başvurusunda bulunabilir.

(3) Birinci fıkrada belirtilen süreden sonra patent başvurusu yapılmışsa destek sağlayan kamu kurum ve kuruluşu buluş için hak sahipliğini alabilir ve patent başvurusunun kendi başvurusu olarak kabul edilmesi ve işlem görmesi talebini geciktirmeksizin Kuruma bildirir. Kurum, bildirim tarihi itibarıyla başvuru sahibi değişikliğini Sicile kaydeder. Proje desteğinden faydalanan kişi yapılan patent başvurusuna ilişkin tüm bilgi ve belgeleri destek sağlayan kamu kurum ve kuruluşuna verir.

(4) Başvuruda destek sağlayan kamu kurum ve kuruluşunun adı Kanununun 122 nci maddesinin ikinci fıkrası gereğince belirtilir.

Kamu kurum veya kuruluşlarının kullanma hakkı

MADDE 40 – (1) Proje desteğinden faydalanan kişinin buluş üzerinde hak sahipliği talep etmesi hâlinde destek sağlayan kamu kurum ve kuruluşu buluşun doğrudan kendi ihtiyaçları için kullanımına ilişkin bedelsiz bir lisans hakkına sahip olur. Bu lisans hakkı, kamu kurum ve kuruluşunun ihtiyaçları ile sınırlı olmak üzere buluş konusu ürünün üretilmesini, üretilmesini, kullanılmasını veya ithal edilmesini, patent konusu olan bir usulde bu usulün kullanılmasını veya usul ile doğrudan doğruya elde edilen ürünlerin kullanılmasını da kapsar. Burada sayılan hakların müşteri kurum dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından kullanımı ancak destek sağlayan kamu kurum ve kuruluşunun mevzuatı uyarınca veya izniyle olabilir.

(2) Kamu kurum ve kuruluşlarının doğrudan kendi ihtiyaçları dışında kalan ihtiyaçları karşılamak için Kanununun 122 nci maddesinin dördüncü fıkrasının son cümle hükmü uygulanır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Çeşitli ve Son Hükümler

Faydalı model için uygulama

MADDE 41 – (1) Bu Yönetmeliğin hükümleri Kanununun 145 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca faydalı model için de uygulanır.

Yürürlük

MADDE 42 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 43 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Türk Patent ve Marka Kurumu Başkanı yürütür.

(1) *Danıştay Onuncu Dairesinin 4/7/2018 tarihli ve Esas No:2017/3748 sayılı kararı ile Yönetmeliğin 11 inci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesinin, 24 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "tahkim yoluyla" ibaresinin ve dördüncü fıkrasının yürütmesinin durdurulmasına karar verilmiştir.*

ÖRNEKLER

ÖRNEK 1 – Bu Yönetmeliğin 13 üncü maddesine göre buluştan elde edilen kazancın kıyas yöntemiyle hesaplanması aşağıda örneklendirilmiştir:

İş makineleri üreten bir işletmede satış fiyatı 1000 TL olan bir ürün için buluşun, ürünün satış fiyatına katkısının 10 TL olduğunu ve buluşu içeren ürünlerden 1 milyon adet satışın gerçekleştiğini varsayalım. Buluştan elde edilen kazancın hesaplanmasında; ürünün satış fiyatı olan 1000 TL yerine buluşun, ürünün satış fiyatına katkısı olan 10 TL ile satılan ürün adedi çarpılarak (10 TL X 1 milyon adet) bulunan miktar esas alınır. Buluş konusu ürünün satışından elde edilen kazanç, 10 milyon TL olarak hesaplanır.

ÖRNEK 2 – Bu Yönetmeliğin 21 inci maddesine göre çalışana ödenecek bedelin hesaplanması aşağıda örneklendirilmiştir:

İş makineleri üreten bir işletmede araştırma ve geliştirme bölümünde çalışan bir mühendisin işveren tarafından verilen talimatlar doğrultusunda bir buluş gerçekleştirdiği durumda, net asgari ücretin 1.400 TL olduğu yıl için, buluştan elde edilen kazancın 10 milyon TL olması halinde, çalışana ödenecek bedel aşağıdaki şekilde hesaplanır:

a) Öncelikli olarak hizmet buluşunun ait olduğu grup verilen örnek için üçüncü grup olarak belirlenir.

b) Daha sonra buluştan elde edilen kazancın net asgari ücretin miktarının

- 1.000 katına kadar olan 1.400.000 TL'ye kadarki bölümü için; 0,0020

- 1.000 katı ile 5.000 katı arasındaki 5.600.000 TL'lik bölüm için; 0,0015

- 5.000 katı ile 10.000 katı arasındaki 3.000.000 TL'lik bölüm için; 0,0012

katsayıları belirlenecektir. Bu katsayılar kullanılarak hesaplanan ödenecek bedel aşağıdaki gibidir.

- 1.400.000TL'lik kazancın 0,0020 katı: 2.800 TL

- 5.600.000TL'lik kazancın 0,0015 katı: 8.400 TL

- 3.000.000TL'lik kazancın 0,0012 katı: 3.600 TL

TOPLAM : 14.800 TL'dir.